

SVĚTLA RAMP

TEXT A FOTO JIŘÍ P. KRÍŽ

Naprostí cizinci

Divadlo Na Jezerce Praha

Je mnoho důvodů, proč si Divadla Na Jezerce principála Jana Hrušínského nakonec vážím možná víc než jiných českých scén. V době, kdy jinde škrtají společensky kritické výstupy a umenšují prostor pro satiru, protože – už zase - co by tomu řekli nahoře, v Nuslích je mluvčím konzistentních postojů víry v pravdivost východisek a cílů změn, které s nadějemi občané přijali na přelomu let 1989/1990 rovnou pan ředitel.

To mně běželo hlavou na poslední premiéře před březnovou koronavirovou tsunami. Na den přesně měsíc po jedinečném Coburnově a Balašově **Gin Game** Jiřiny Bohdalové a Milana Kňazka stačili ještě Na Jezerce - pouhý týden před vyhlášením výjimečného stavu - vyvést na svět další majstrštyk: Podle italského filmu **Perfetti sconosciuti** (2016) režiséra Paola Genoveseho, zdravě sebekritického padesátníka, napsal **Naprosté cizince** pro Jezerku Matěj Balcar. Film obdržel v zemi původu cenu za nejlepší dílo roku. České divadelní verzi divácké prověření zatím chybí. Genovese se na premiéře v Praze sice rozplýval chválou, recenzenti se ale stačili vyjádřit zatím jen v Kritickém žebříčku Divadelních novin. V něm dva nemilosrdní – Vladimír Just, a také ten, který proti divadlům pořádá „křížové výpravy“ – nadělili **Naprostým cizincům** maximum: profesor pět hvězdiček, „křížák“ s řemdihem na rameni o půl hvězdičky méně. Rozumějme tedy - Zázitek. Další pár kritiků (ostatní z patnácti puntikářů plánovali kousek navštívit až po 12. březnu) přisoudil produkci tři a půl hvězdičky - čili něco mezi Nenechte si ujít a Je dobré vidět.

A ono přinejmenším je dobré vidět partu blízkých přátel, z nichž kohosi napadne při setkání na večeri v domácnosti jednoho z nich zahrát si novější variaci hry na pravdu. Nic je nemůže překvapit. Vědí o sobě i na sebe všechno, krize středního věku je ještě skoro v nedohlednu, nic je nevyvede z míry, kariéry skoro dobudovány. A tak od této chvíle dejme mobily na stůl. Všechny hovory nastavme na „hlasitě“, esemesky jsou veřejné, nic před sebou netajíme, z každé situace známe východisko, o kterém může vědět každý a všichni.

Pěkná náplň přátelského večera v éře singlů v městské hromadné dopravě, na lavičkách v parcích, na procházkách kolem řeky, a ještě se sluchátky na uších, ale i ráno při společné snídani šmidlajících na klávesnicích mobilů blahopřejné serenády, pracovní vzkazy a příkazy i milostné vzdechy. Ano, ale jen do chvíle, než v tom septetu přátel jeden obdrží vzkaz, že kdosi na opačném konci spojení touží po spojení, z kabelky jiného člena té velké přátelské rodiny se vysypou prezervativy, a při vši liberální toleranci jeden z nich je gay, a navíc podezření padne na partnera ve šťastném heterosexuálním páru, který předtím při kličkování z jiné překérní situace uvítal záměnu mobilu...

Genovese s Balcarem jsou nemilosrdní. Strojí nové a nové situace, jednotliví aktéři ztrácejí půdu pod nohama, začínají pocítovat úzkost lišky hnané na parforzním honu smečkou psů, topí se v bahnitě louži, a volat o pomoc vlastně ani moc nemohou. Katarze nikde. Co léta ve vztacích fungovalo jak dobře tikající soukolí hodinového strojku ze země helvétského kříže, bortí se a končí v troskách. Jediný večer stačí, abychom o sobě věděli, co zůstávalo obalené v slupkách. Na povrch vystupuje přetvářka, faleš, farizejství, maloměšťácké jistoty, obelhávání lidí kolem i sebe samotného.

Těm na jevišti se budete smát, protože z bezpečí hlediště sledujete jejich trapasy a vyplouvání ze situací, které si aktéři sami nastražili. Jako v nejlepší frašce všechno v příběhu graduje.

Tempo i ponor do bahniska, ze kterého už se nikdo nedokáže vyhrabat. Skoro každý nakonec čeká na botu, která ho zašlápne do rašeliny. A lidé na jevišti najednou zjišťují, že se ve všem klokotání a kolotání propletence vztahů, malých podvůdků i velkých zrad vlastně neznají. Jsou v tom božím světě naprostými cizinci.

Asi jsme se s milovníkem inteligentního humoru Justem - Osvobozené divadlo je jeho parketou a mým tanečním sálem - potkali v názoru na novou inscenaci Divadla Na Jezerce, a jen pánbů ví, kdy uvidíme další reprízu, v jedné věci: Lepší komedie se v Česku nehrála už několik let. Do pokleslého bulváru chválabohu stejně daleko jako k sebeshlíživým introspekcím, kterým nerozumí ani jejich autoři. Čekám, jestli divadla začnou hrát aspoň po prázdninách a netrpělivě budu vyhlížet a doufat, že **Naprosté cizince** nasadí jako silvestrovské představení. Chodívám na ně s nejlepšími přáteli. S těmi ovšem, s nimiž jsme ještě hru na mobily na stole ještě nehráli.

To podobenství budou i pro vás připomínat, ale v žádném případě vám ho nebudou do hlav vtoukat, tři elitní herečky a čtyři stejně disponovaní herci (níže), pečlivě produkcí Divadla Na Jezerce vybraní, kompatibilní, takže schopní uhrát i konflikty, kterým se budete smát, i když vám postupně dojde, že hrají vlastně o vás. Ano, i o mně.

Divadlo Na Jezerce neprožívá lehké období. Po předloňském vyhaném útoku magorů sociálních sítí, že se v něm sluníčkáři a havloidi ukájejí při pornografické produkci, a po vyrovnání dluhů za podvodníka, který si pronajal v budově Jezerky restauraci, aniž uměl vařit, ošetřit pivo a víno, natož platit nájem, pokračují ataky, k nimž se propůjčují i někteří politici. V nuselském divadle prokazatelně nikdy nebyli. A potom jsou tu nevzdělaní pamfletáři, naposledy jakýsi Jiří Baťa v Parlamentních listech. Evidentně nenávidí sektor soukromých divadel a pěkně po bolševicku podsouvá veřejnosti výmysly o životě v peři majitelů, zejména toho Na Jezerce. Jezerka si prý žije ze státních dotací, zatímco ve skutečnosti Hrušínský zcela výjimečně dostává jen příspěvek z magistrátu. Jeho přínosu kultuře v hlavním městě si chválabohu považuje aspoň radnice Prahy 4.

Žít v pravdě a s čistým štítem nebylo v Čechách nikdy docenováno. Je to nelichotivá vizitka hlavně pro mnohem větší skupinu ohýbačů hřbetů. Už Jirásek v **Lucerně** nám ten obraz pěkně vykreslil. Jan Hrušínský je ve svých postojích tak důsledný, že v současné koronavirové krizi odmítl i magistrátní hru NIC 2020: Kupte si vstupenku do divadla, i když za ni uvidíte NIC. To principál považuje za hru na almužnu a odkazuje příznivce divadla, aby - až skončí ten výjimečný stav - koupili si vstupenky raději na NĚCO. Ano, já už si na Silvestra objednávám 10 až 12 vstupenek na **Naprosté cizince**. - A jen tiše doufám, že konečně částečně omlazená pražská radnice s radní pro kulturu Hanou Třeštíkovou se nebude mýlit, a nepochopí oznámení na úvodní webové stránce Divadla Na Jezerce jako vzpouru, nýbrž POSTOJ.

NAPROSTÍ CIZINCI

Autor: Paolo Genovese

Dramatizace a režie: Matěj Balcar

Produkce: Jan Hrušínský

Scéna: Jan Balcar

Kostýmy: Lucie Halgašová

Asistentka režie: Nikola Hrkľová

Hrají: Kristýna Hrušínská (Carlotta), Petr Vacek (Lelle), Barbora Kodetová (Eva), Ondřej Kavan (Rocco), Patricie Pagáčová (Bianca), Radomír Švec (Cosimo), Milan Šteindler nebo Jan Řezníček (Peppe), Johana Jedličková (Sofie).

Premiéra 5. března 2020.